

S.718

K34/90

M Mantedi

①

P1-40

*
-120

118

*118 Dinolwane from [unclear] ind
Folded out of the [unclear] the*

OOT 15 1945 55/MP
 22-5-0

MONITOR

K34/90

EXERCISE BOOK

SKRYFBOEK

K34/90

AM/8/90

NAME NAAM *Makudi Mantedi*
 CLASS KLAS *Vitryk 3*
 SCHOOL SKOOL *1*

Registered No. 513/31.

"B"

S. 718

K34/90

M. Mantedi

①

P1-40

*

-120

718
PP. 1-120

Folklore from AM/8/90 K34/90
the Tswana of
Litsiyik 55pp Mahudi Mantedi ed.

Tša Mmathakaja le Diphōōfōlō L2-5-0

see 10.10.45.

I le e nkanō, keleketa, yare ele diphōōfōlō kamoka, keleketa
 tša nama tša axa lešaka, keleketa, tša dia malōkō a ma
 ntšai, tša ya ho tsoma, tša re he di boya, tša khumana
 malōkō a fedile, tša re, a a; malōkō a tšerwe ke eng?
 re tšwanetše ho loha maanō, he re ya hotsoma mo
 ngwē a salē, tša sadisa motlou, a khuta monna yo
 la fitla are, kxwa kxwa, ke tsene nna mmatyaa ka
 dya kalōka morabeng kaēla le mosadi waka kwa
 hae, a motlou are wēna ke wena o tlang tšea ma
 lōkō a rena? mmathakaja a motia, malōkō a kowa
 xakala a pyere, motlou are tšea koko a motope
 disa mmathakaja a tloa, diphōōfōlō byale di a boya
 di thaxetše diōpēla kōša ya tšona dire, maphōōfōlō o
 hle re lobile, ngwana mošita xolane re lobile, maphōōfōlō
 o hle re lobile ngwana mošita xolane re lobile. He di re,
 re a tsena, motlou are, le ka se mo xōone, tša tana
 kaboseho xwa sala montša, diphōōfōlō tša tlo wa,
 a khuta, mmathakaja a tsena, are, kxwa kxwa, tsene nna
 mmathakaja kalōka morabeng ka ē la mosadi wa kwa
 hae, montša are ke wēna o tlang o fetša malōkō a
 rena, a mmētha a ba a fofa, are tšše ke le topedise
 o mo topedisa, ba kitēla a rwala a tlo wa, k-tša bo
 ya di thaxetše, diōpēla, di re, maphōōfōlō o hle re lobile,
 ngwana mošita xolane re lobile, maphōōfōlō o hle re lo-
 bile, mngwana mošita xolane re lobile, tša tsena

218

K34/90

monthsa are le ka se moxōnē, mokhudu are ho se
 nna, tsa re, o ka se moxōnē, mokhudu a fomola,
 tsa sadisa mmutha le a khuta mmathakaja tena
 kxwakxwa ke tsene nna mmathakaja kalōka m
 beng ka ye la le mosadi waka kwa here, mmuth
 are, ē ē, wēna ke wena o fetšung moloko a re
 a mo soba ka lenala mmutha are thšeng ke le
 pedišē, ba topela, a rwala a tlowa, tsa boya diop
 di bele di thabile dire, maphoofolo o tle re lobile, ng
 na mošita xolane re lobile, maphoofolo o tle re lo
 ngwana mošita xolane re lobile. Mokhudu are ho
 sala nna, tsare ware wa se mo tšware re tlo
 laya, tsa tlowa, a tsena mmathakaja kalōka mora
 mokhudu are, thšeng ke le topisē ba topelo mokh
 a tsena a kitēla a kitēla, are diya mpalēla, mmath
 ja a tsena, mokhudu tswara saka a bōfa, mōathi
 are, mokhudu, ke tlo di are, mokhudu a kxwatliša
 mmathakaja a hwa, byale di ya boya, di kwatile, tšc
 khumana mokhudu a di tšē a exonere, tsare, o
 o kae? are, ontiile a tlowa, tsa re di sa re di ya
 vlaya are šuwe, tsa thaxala, tsa morēta, tsa ja m
 tsa fetšā tsa tlowa, tsa khumana more o bokw
 tsa duma, tsare a riteng re xomē monthsa, monthsa
 a tlowa, a fitla are koko setlare tšē ke setlare m
 se bare, ke motlatadiya ke motlatla ke more wa
 le wa ke kxošij, dijē le šie kala kxolo ya mošā

5. 170

11

①

P 1 - 40

*
-120

718

K34/90

3 3

monthsa a ho wa, a le tsa se tontolo are, ke motlatladiya
 ke motlatla ke more wa ho le wa ke kxosi, le je le
 si kala kxolo ya mosata, he are ke ya fihla, are ho
 xolwa setontolo sa wela ka wa, he a tso wa a le
 bala, he a fitla bare, bare? ba reng? are ke welo ke
 lebetse, wa ya mmutha a fitla are, koko more ola ke
 more mang, ba re ke motlatladiya ke motlatla ke
 more wa ho le wa ke kxosi le je le si kala kxolo
 ya mosata, a fitla pele a xolwa, a le bala he a fitla ba
 re, ba reng? are ke lebetse, wa ya mokhudu a fitla are
 koko more o la ke more mang bare, ke motlatladiya
 ke motlatla ke more wa ho le wa ke kxosi le je le si
 kala kxolo ya mosata, a ho wa are ke motlatladiya
 ke motlatla ke more wa ho le wa ke kxosi, le je le
 si kala kxolo ya mosata, are a sa opela a xolwa
 a phikulwa a ba o ya opela, a fitla ba re, ba reng
 ya ba o opela ka sehêbêbêbê, are bare, ke motlatladiya
 ke motlatla ke more wa ho le wa ke kxosi le je le si
 kala kxolo ya mosata, tsa namela mokhudu a sala a
 se ya xone ho namela, are ke ya ba ho pela baha
 na are beseho hola barobala are nke peleng ba
 moepela, are beseho a tso wa a ~~mane~~ namela a fula
 kala a fetso, a ja a tse a dithapo a pakela ho motlou
 a robala, ka tsa tsa tso wa tsa re kala e llwe ke
 mang? mokhudu are ntso pulleng ke bone, tsa mo
 tso pulla are, e; e, a re xonameng tsa xonoma.

4718

K34/90

motlou a tswa dithapō, byale diphōfōlō tšg balaya motlou,
tša rwala dinama tša nokeng, tša khumana noka e ka tše
tšare, re da nyowa kae? tša sepela le noka di nyako
manyowō, di biile dinama fase, mokhudu a be^a "rwale mohōb
a ē ta are ko twana la motlou,
le a nthšithšita.

mohodu wa motlou,
o ya nthšitathšita
tšare na o reng mokhudu? are a owa, a sere selō
tša sepela, a bošla are, mohodu wa motlou,
o ya nthšitathšita

wa motlou
o ya nthšitathšita
tšare, be ya fase mola dinameng a nna fase, tša
tlo wa, mokhudu a tšena ka hare ha mohōlō, tšare
he di boya, tšare, nguona wa batho o kae? mokhudu
o kae? tša se bōnē manyowō, tša tšea dinama tša
phōsētšā ka mosē ha noka, mokhudu a tšwa are, ha
ba nnyosa, tša re, ije, ije, mokhudu re ho ho diane,
tšā tšena ka nokeng tša kxopiwa kamoka X wakwa
monthsa, ba ja dinama mokhudu are ho monthsa, a re
yē re fisane, tša ēpa molete tša hōtšā mollō mokhudu
a tšena a tšwete di thallwa a di fisa tša thuya are,
nthšē monthsa, monthsa a mo ntšā, a tšena mohale 'a
monthsa, a tomola matlō a thuya monthsa a hwa, mokhudu
a mo nthšā, mmuwa a nthšō dinakana 'a le tša are,

①

P 1 - 40

*
120

718

5

K34/90

nakana tšela tšaka, nketiketi, keti -
 ke di tše re ho monthesa, --
 monthesa moya^w mokxaudi -
 di se tše di boya nokeng -
 le bo kwena^a madiba -
 le bo tšu se fula maokeng, -
 nketiketi, keti ketiti. -

tladi ya fitla yare, monkane na o xona byane ho opela
 nke o re ke bonē a mofu a thōaba na tšō mokhudu
 a ya ho sekxwa are nke o nkise kowa marung
 sekxwa sa moisa tladi a thaxala a tlaba kxomo ba
 re ba sa ja dinama sekxwa a flowa a ēta a kxao
 la mābi a le mokhudu a tlōka tšela tladi a mophutha
 ka mokxopa are ho sekxwa kaba dinama sitšiwē
 sekxwa a kaba, he are o ya phutuulla a khumana
 e le mokhudu

ntlō sa mosela wa seripa.

2 Th Tša le hōtlō le lehobu.

le e nkanō, kēlētla, ya nama yare e lehōtlō le lehobu,
 kēlētla, ka tša flowa tša yo thšela, keletla, wa thōma
 lehōtlō, kēlētla, la re ho poo thša kxatla,
 o se ka mphara
 ke nya nathaka
 o se ka mphara
 thaka na mphale, o se ka mphara

6718

34 90

lehobu la re, thekana,

thekele tš^u mmōō

the kana,

thekele tš^u mmōō

tš^u tš^ena ka motseng wa ma thōmō lehotlo la thōma

ho poo tš^uakxatla

o se ka mphara

ke nyaka nathaka

o se ka mphara

thaka na mphara

o se ka mphara.

ba le tš^efa mpāl^e le dithaka, byale ho thoma lehobu la re

thekana

thekele tš^u m^mōō

thekana

thekele tš^u m^mōō

ba le fa kxoma tš^u tš^ewa tš^eya ho wo mongwe

lehotlo la thōma la re ho poo tš^uakxatla

o se ka mphara

ke nya ka nathaka

o se ka mphara

thaka namphara

o se ka mphara.

lehotlo la fe tš^u le lehobu la thoma le lōna la re,

thekana

thēkēlētš^u moo

5.7/8

K34/90

M. Mantedi

①

P1-40

*
-120

718

817

thekana

34 90

thekeletša moo.

le^{ho}ba la dia kxomo tše tharo lehora la dia saka tše
pedi ba tlo wa ba ya hae ba khumaana noka e hletše
lehobu la thowara kxomo ka mosela la nyowa lehōhō
lōna la kxopiwa. samosela wa seripa.

3 Tša banenyana le mpya.

le e motho keleketa, ya nama yare e le banenyana
keleketa ba nama ba ya kxonyene, keleketa, ba na le
mpya keleketa, ba rwaela dikxonye tše dintši baaba^{ba} a leka
keleketa, ba raloka se bakanyana, keleketa, bare a re sobaneng,
keleketa, ho re bōnē senoni keleketa, ho be ho e no ngwane-
nyana yo mongwē leina la hē bare ke Mōthapō,
keleketa e le manye wa mpya. ye, keleketa banenyana
ba le ba sobana keleketa, ba soba le Mōthapo ba khumana
a nōnē, keleketa, ba mmolaya, keleketa, baja dinamo ba
tšeo morapō ba e fa mpya, mpya ya hana ya lla yare
huu-hu u-hu-u-hu-u.

e le banenyana
ba ile kxonyene
ba re, re sobanē
ba soba mothapō
Mōthapō a nōna
ba mpha morapō
kare seje manye waka

4718

K34/90

ke mofi wa dij.

ba rwala dikxonye ba re re ya e thšaba ja ba sala
morao, keleketa, ba rala dikxonye ba e balaya, keleketa,
he ba re, re ya hwo mpya ya tsowa ya epela kōša

k hu-u-hu-u-hu-u-hu-u

ele bannyana

ba ile kxonyene

ba re re sobanē

ba soba mothapō

Mothapō a nōna

ba mpha maropō

kare seje manye waka

o phi—le dijō.

ba be bale xa o fi le motse he mpya e epela kōša.

Ba bo ē lē la ba rala ba epa molete ba e lōkēla

ka ha re, keleketa, ba tšea mafika ba e hatisa, keleketa

ba re ba sa tsēna ka hae mpya ya thōma yare

hu-u-hu-u-hu-u-hu-u

ele bannyana

ba ile kxonyene

ba re re sobane

ba soba mothapō

Mothapō a nōna

ba mpha marapo

kare seje manye waka

o phi—le dijō.

S. 718

K34/90

M. Martedi

①

P1-40

*
-120

18718

K34/90

819

batho ba etlwa, kelekella, ba ba senang bana ba bo
 nybane yana, ba botšā bomma Mothapō, kelekella
 bo-mama Mothapō ba b tšā bo-papa Mothapō
 kelekella. bo-papa mothapō ba tšā kxosi kelekella
 kxosi ya bitšā banenyana ba bo lawa. ntlō samo
sele wa angwata

4 Tšā ngwanenyana le bahlanka.

I le e motho, kelekella, ya nama ya re e kxosi e nngwē,
 kelekella, e no le morwedi wa yōna wa botse e mo rata
 kudu, kelekella, ngwanenyana a lwala, kelekella, ya bitšā
 bahlanka ba seletang, wa beselela e le yo monnyane,
 kelekella, ho no bodiba byo boholo, kelekella, bo e no
 ngaka ya nōho, kelekella, ya re ho bahlanka e yo ne bitšā
 bitšā ngaka, kelekella, wa thōma yo mohob^a, ya

a ē ta a opēla kōša ya hore,

ba ile^o yē o bitšē ngaka

ba dumela ka hore tema tema,

ba ile o yē o bitšē ngaka

tema tema

ngwana wa batho o ya lwala

tema tema

o lwala ra maoo ^{g. v} bitšā

tema tema

nka kōa mo o ka se thšā bē

tema tema. nka se thšābe o ya lwala

tema tema.

10718

K34/90

ya re e sa tšakolša metse a thšaba. Wa ya o mangwa
le yēna a thōma barile o yē o bitšē ngaka, tema tema
ngwana wa batho o ya lwala, tema tema
o lwala ramaodišo, tema tema
nkakwa mo o ka se thšabē, tema tema
nka se thšabē o ya lwala, tema tema
Ja re he e re ke nthša moētšē a thšaba. Wa ya o mo
ngwē, keleketa, le ēna a thōma,

ba rile o ye o bitšē ngaka, tema tema
ngwana wa batho o ya lwala, tema tema
o lwala ramaodišo, tema tema
nkakwa mo o ka se thšabē, tema tema
nka se thšabē o ya lwala, tema tema
yare he e nthša hlōhō a re ho thšaba a ba a tsēna hae.
Byale ho ya wa bonē, keleketa, le ēna a thōma

ba ile o yē o bitšē ngaka, tema tema
ngwana wa batho o ya lwala, tema tema
o lwala ramaodišo, tema tema
nkakwa mo o ka se thšabē, tema tema
nka se thšabē o ya lwala, tema tema
ya re e sa nthša molala, le ēna a re, ho thšaba a, tema
Wa ya wa bohano le ēna a thōma,

ba rile o ye o bitšē ngaka, tema tema
ngwana wa batho o ya lwala, tema tema
o lwala ramaodišo, tema tema
nkakwa mo o ka se thšabē, tema tema
nka se thšabē o ya lwala, tema tema.

①

P 1 - 40
*
- 120

718

K34/90

8 11

ê
1
na

ya re he e nbea hlôhô le ribeng are ho thšaba a ba a e xa
 ta molala. Wa ya wa mafêlô, keketla, te êna, a e tatêtsa
 ka disaka, keketla, a ho wa, ba ile o yê o bitšê ngoka, tematema
 nguwana batho o ya lwala, tema tema
 o lwala ramaodišo, tema tema
 nkakoa mo o ka se thšobê, tematema
 nka se thšabê o ya lwala, tematema
 ya nthša hlôhô, keketla, ya êma ka mosela, keketla,
 a êma, a fêla a êpêla ngwana wa batho, keketla, ya kwêla
 ntlê, keketla, ngwana a êma, keketla, ya motatêtsa ya
 motatêtsa ho fihlêla hlôhô e le kanêla le ya hê, keketla,
 a e swala a ya na yô hae, keketla, ba ala mahohô, ho
 hlowa ka ntlê a ba a tsêna ka hae, keketla, ya fihla
 ya tatolowa ya alapa molwetš^{le}si, keketla, ba efa kxomo
 tšê tharo ngwana ya la a e tšea a e iša bodibeng.
 Ngwana yo la a tšea ngwanenyana yo la ya ba mosadi
 wa hê

Nho sa mosela wa seripa.

↳ Tšea bahlanka le nōnyana

l le e motho, keketla, ya re e le bahlanka ba ba raro, ba
 na le di hlare tša dienywa, keketla, ho e no le nōnyana.
 ya le bōnê, keketla e tla e fula dienywa tša bahlanka ba
 ba, keketla, ka mehla e tla e fula dienywa tšê, keketla,
 tsatš^{le}i le lengwê ba lo ha maanô, keketla, ba re, re swa
 nêtsê ho lôta nōnyana ye, keketla, ho be ho e no mokxê
 kolo xaofi le bōna, keketla, byale moholo wa bōna a ho a

12718

K34/90

a khumana mokxekola ka tšemong, keleketha, a mmotšiša
are nna tsela e kae? mokxekola are, ya ho ya kae? are,
ke yo lota nōnyana e jēlē dienywa tšēšo, keleketha, mokxekola
are ke ya na ye uwe, nke a nkhšētšē tša ho ja
mošimane are, bōna nka, nka re ke ya moētō ka o fa tša
o ja na? mokxekola are, sepela, yo la a tlo wa are
a sa sepela a wēla ka mehlweng a fofufala, wa ya
wa bo bedi le yēna a dira byalo ka wa pele a fofufala
wa ya wa boraro ēna a fa mokxekola dijō, mokxekola
a thakxala, a bitša dimpya, keleketha, a di laya are, motho
yo a seke a bolawa ke ditō a se kē a hla ē lwa ke
kotsi tša dumēla, a botša le mohlanka hore he kotsi e o
hla e tšē o bitšē dimpya tšē ka maina a tšōna kamoka
keleketha, are Setlomos, Prakan, Holt, mose bitsi wa lena
ke eng, tšōna di tlo ditō kamo di tse bang ka hōna
mohlanka a tlo wa, mokxekola are, tsela ke ya na ye
ba tlo wa ba se pela ba tlakana le ngwanenyana
are, o ya kae? pelo mo uwe o ya manabeng, are, a re ye
ba feta le ngwanenyana yola ba fihla mohanywē, ba re
ba sa ja nōwa ya moētšē ya fihla, ya mo wēla hodimo
a bitša dimpya are, Setlomos, Prakan, Holt mosebetsi wa
lena ke eng, dimpya tša bolaya nōwa e la ba feta ba
sepela, ba tlakana le wa ho feta phala yola, le ēna amo
mmotšiša byale ka wa pele, mohlanka are a re yē
ba fihla ba re ba sa ja ba bōna le yolē e le nōwa
ya fihla ka ho bōpa, a bitša dimpya tša e boya, yare

S. 718

K34/90

M. Martedi

①

P 1 - 40

*
- 120

718

K34/90

71 13

bošexo ya boya, ba be ba kxo kile dimpya ka ditlerens tša dijoko, a dibitša tša e bolaela ruri. Byasa ka bošixo ba tlowa, ba hiukana le yo monyuē wa botse wa ho phala bale le ēna a mmotša tyale ka bale, afela are, a reye ha o na selō, ba fihla pele ba re ba saja, ba bōna puia e hlamile e sere ke nōho, ya fihla ya re ke ya mmola ya a bitša dimpya are, Sethomos, Prakan, Hold mose betsi wa lena ke eng tša e bolaya, ya re bošexo ya boya, ba be ba kxokile dimpya ka dithšane tša ditlobilōpō, are Sethomos, Prakan, Hold, mosebetsi wa lena ke eng, tša kakathela, tša se kxaolē, a bitša hape tša se kxaolē, a bitša, tša kxaola, tša e bolaya ya hwēla. ruri, ba tlo wa ba * tswere mēnō a nōta, ba fihla mo ho dutang nōnyana ba hwetša mafika a ma bedi a bēthana ba lōkela mēnō a le ya ēna, ba rithša nōnyana e la ba e bolaya ba rithša diēnywa ba tlowa ba ēta ba bitša banēnyana bale ba ba bedi ba ya hae, ba fihla ba xōba banenyana ba le^{lo} ya a tšea wa botse, mokxekolo a butšisa, are ha le ya blaēlwa ke kotse ba re tšē dintšisi pela tšo re die selō, mokxekolo a thaxala kudu

6 Tša swidisiwitsa le Mosukudu.

I le e motho, keleketa, ya re e swidisiwitsana a na le bana, keleketa, tsatsi le lengwē mosukudu a fihla a khu-

14.18

34/90

mana mmulla a na le baba ba swidimutlana, kekekata
a ja baba ba swidimutlana, kekekata, swidimutlana are h
a baya a batsisa mmulla are, mmulla baba ba ka ha ile kae
mmulla are, ba tséwa ke musukudu, kekekata, a Howa
a khumana mo ho beng diphala, kekekata are,

lena le bing pina ya masapelele
ha le so la bona mosukudu a feta mo
mosukudu re mmame kwa pele kwa
o bina seléwa nyana a bo seléwa
mosukudu tenten — tenten
mo habu tenten — tenten

a feta a khumana dikxokone are,

lena le bing pina ya masapelele
ha le so la bona mosukudu a feta mo
mosukudu re mmame kwa pele kwa
o bina seléwa nyana a bo seléwa
mosukudu tenten — tenten
mo habu tenten — tenten

a feta a khumana mo ho beng dikxokone are

lena le bing pina ya masapelele
ha le so la bona mosukudu a feta mo
mosukudu re mmame kwa pele kwa
o bina seléwanya a bo seléwa
mosukudu tenten — tenten
mo habu tenten — tenten

a feta a khumana mo ho beng dikxokone are,

①

P 1 - 40
*
- 120

718 0046 K 34/90 15

a lena le bing pina ya mašapele
ha le so la bōna mošukudu a feta mo?
mošukudu re mmone kwa pele kwa
o bina selēwanyana a bo selēwa
mošukudu tenteng - tenteng
mohobu tenteng - tenteng

a feta a khumana mo ke bene dirare are,
lena le bing pina ya maša pelele
ha le so la bōna mošukudu a feta mo?
mošukudu re mmone kwa pele kwa
o bina selēwanyana a bo selēwa
mošukudu tenteng - tenteng
mohobu tenteng - tenteng

tsare mošukudu hōna byale byale, a kitima a
mmōna, a tsēna ka nkang ha ya mošukudu a hōša
mollō a apea, mošukudu a tsēna ka leparung la thaba
a huēla ka hōna, swiditswana a tšwa mošukudu a
tsōwa, swiditswana a tsēna hapahapē, mošukudu
ore hēnthya, he nthya bana ba o swiditswana a bo
swidi a tšwa nkang yaka, swiditswana a bo ēla
a hōša mollō mošukudu a hōša a nama a huēla.

7 Tša leeba le lehōla

I le e motho, kelekella, ja re e leeba, kelekella, la re ho lehōla
a reyē ro kra, byanye, kelekella, lehōla a re areyē ba ho
wa, kelekella, ba pihla pele lehōla la re, ma ke ya homa

16718

134/90

e yo eképela meletyana yaka ya dikhōna khōnana, kare
ho la pula e na ka tsēna kameleteng o mongwē, kelekella
leeba la kxa byanye la Hwaa, la aha se Ha kelekella,
lehōtō la ēpp melete ye mintsī, kelekella, pula ya na e kxOb
melete ya Hala, kelekella, la tsēna le bana ba lōna ya ho leeba
kelekella, la re, wa mpulela wano, ke nama ke ho melela

ke hamelela wano, ...

wa mpulela wano, ...

ke hamelela wano, ...

wa mpulela wano, ...

ke hamelela wano, ...

leeba la mmulela, la re ka bošexo wa re wa seye
nka se soka bulēla, byana la re, a reye, kelekella,
lehōtō la Hwaa, la fihla pele la hama, la re, nna ke ya
eképela meletyana yaka ya dikhōna khōnana ka re hola
pula e na ka tsēna, la Hwaa la ēpa melete pulayana

la re wa mpulela wano, ke nama ke hamelela

ke hamelela wano, ...

wampulela wano, ...

ke hamelela wano, ...

wampulela wano, ...

la bana, la re ke ho boditše wa re ke yo eképela
meletyana yaka ya dikhōna khōnana ka re hola pula e
na, ka tsēna, lehōtō la fela le re

wa mpulela wano, ke nama ke hamelela

ke hamelela wano, ...

S. 118

34/40

M. Martelli

①

P 1 - 40

*
- 120

718

34/90

17

wa mpulela wano, ke nama ke homelêla
ke homelela wano,

la bana le hōtō la pēla le lēla, le dutse le opēla kōpēlō
leeba la kwabōlōtō la bōla le hōtō la tsēna le bana
ba lōna, leeba la bōtō le hōtō hare, ka bōšexo ware wa
sepe nka se sa ha bulēla, le hōtō la re ka bōšexo hō
na ke hōya hya sa leeba ka re a reyē, ba hōya ba fihla
pele le hōtō la re, nna ke ya hōna ke ya ekēpēla melele
ya ka ya dikhōnōkōnōna ^{ka} ^{te} hō, la pūla ena ka tsēna
leeba la kōa byānyē h ya bōa, la re mamōmatla nka
se mpulēlē, la aha setlōa pūla yana la kwa lare,

wa mpulela wano, ke nama ke hōmēlēla
ke homelela wano,
wa mpulela wano,
ke homelela wano,

leeba la hana le hōtō la fihla le mo le hōba, leeba la
tsēnōšā bana ka le hōtō fēla, le hōtō la hōla leeba
la hana; le hōtō la rapēla, leeba, leeba la hana
le hōtō la hō la hōna.

8 Tšā mmuṭa le mokrekola

I le e matho, keleketha, ya re e mmuṭa, keleketha, a khumana mokre
kola a hōba, ka thōemang, keleketha, a fihla ore kōka, e rang ke
le hōwēlē, mokrekola a fa mmuṭa le tšēpē, mmuṭa a hōba hōba a
hōya, ka tšēpē, a khumana bōdisa ba phapha mmōkōtsane
ore, nna he le phapha^m mmōkōtsane wa byāle, le phapha ka eng?

18718

K34/90

ba re, re phapha ka makēsē ha tlwe, are tšeang letsšepē laka
šele, la re la le roba, ba tšea letsšepē ba phapha letsšepē la
rōbēha, are ha ba rōba tšepē laka,

tšepe laka ke iphetšwe ke nyalehla,
nyalehla a llē mphisaka a hwoile.

ba moqa phōmō ya dipitšā, keketla, ^{Khumana balepa ba topa} are, nna he le bopa dipitšā
byale, le tlōšā ka eng? ba re, a o wa, are, tšeang phōmō ya
ka šiiwe la re la e fetšā, ba tlōšā ba e fetšā are, ha

ha ba fetšā phōmō yaka,

phōmō yaka ke iphetšwe ke nyalehla
nyalehla a llē mphisā ka a hwoile

ba moqa nkxō a tlwa, keketla, a khumana banna ba buwa
kxomo, are, nna he ^{le} ba buwa byale le apea ka eng? bare a
a o wa, are, tšeang nkxō yaka šiiwe, la re la e phuma, ba
apea ya phumēha, are, ha ba phama nkxō yaka,

nkxō yaka ke iphetšwe ke ^{lepa} balepa
balepa ba feditšē phomo yaka
phōmō yaka ke ephetšwe ke badisa
badisa ba robile tšepē laka
tšepē laka ke, ephetšwe ke nyalehla
nyalehla a llē mphisā ka a hwoile

ba moqa makhura a tlwa, keketla, a ya nokeng, keketla
a khumana makarapa a hlapa, are, na le hlapa byale le tlōla
ka eng? ba re a o wa, are, tšeang makhura šiiwa le tlōlē,
ba tšea makhura a le ba tlōla, ba fetšā makhura a le are
ha ba fetšā makhura aka

5.718

K34/90

M. Mantedi

①

P1-40

*
-120

718

K34/90

19

makhura aka ke ephetswe ke banna
 banna ba phumile nkxō yaka
 nkxō yaka ke ephetswe ke balepa
 balepa ba feditše phōmō yaka
 phōmō yaka ke ephetswe ke badisa
 badisa ba robile tsēpē laka
 tsēpē laka ke ephetswe ke nyalehla
 nyalehla a lle mphisa ka a hwile

ba mofa ditukwane, kelekella, atlo wa a khumana bannya-
 na ba rwaēla dikxonye, are, na he le rwaēla byale letlo
 bōfa ka eng? ba re a owa, are tšea ng ditukwane tšaka
 šitšawe, la re la dixela, ba re ba sabōfa tša xeiya, are,

haha xela tukwane tšaka
 tukwane tšaka ke ephetswe ke makarapa
 makarapa a feditše makhura aka
 makhura aka ke ephetswe ke banna
 banna ba phumile nkxō yaka
 nkxō yaka ke ephetswe ke balepa
 balepa ba feditše phōmō yaka
 phōmō yaka ke ephetswe ke badisa
 badisa ba robile tsēpē laka
 tsēpē laka ke ephetswe ke nyalehla
 nyalehla a lle mphisa ka a hwile

banc̣yana ba kimisa mmutla o la ba o swara ba o
 balaya

ntlo sa mosela wa nkwatana.

20718

34/90

9 Tša mahôtlô

I le e motšo, keleketa, ya re mohlanka a tšere mosadi, keleketa
a ya bohōeng, keleketa, a na le mahôtlô a mantšhi, keleketa
a ya naō boweng are ho mosadi o salē le mahotlo a
keleketa, o ya fe dijō byale ka nna monye wa ōna, keleketa
monna are hola a ho hile mosadi a afa mahotlo mahōhō.
mahotlo a tšwa a ēta a epēle kōšša ya hore

khoyō e yaya khoyō, moētšē wa khoyō e yaya
ba ja ba itama khoyō, ...
ba efa mahōhō khoyō, ...
khoyō e yaya khoyō . . . . .

mosadi a bitšā a fa metse a hlapa a ja bohōbē
ka bošexo a afa mahoho a tšwa a thōma.

khoyō e yaya khoyō, moētšē wa khoyō e yaya
ba ja ba itama khoyō, ...
ba efa mahoho khoyō, ...
khoyō e yaya khoyō, ...

mosadi are ke ya bitšā a ngala a tšwa a fibla
hae ho monye wa ōna a tšwa naō a hapāhpē
a fibla are ho mosadi, dilō tšē nka diti hōng, are,
haketsebe, a motšā are wa re wa boēlēla wa le sa tšā
ke tšā banawē, mohlanka a fetšā matsatši a se makae
a tšwa, mosadi a lesa a tšwa are ho mohlanka
yola nna ke ho hladile a morōmela mahotlo a le a
moxēra a mokxēra ngwanēnyana yo la a lwala a hwa
ntlo sa masela wa nkāta.

5.118

K 34/90

M. Martedi

①

P 1 - 40

*
- 120

718

K 34/90

21

10 Tša basimane baya morakeng

I le e motšo, keketša, ya re e mor'basimane ba ya morake
 ng, keketša, ba re ba fihla ba dula dula, ba re, re tennue,
 keketša, ya mongwōe are, nna ke šala le kxomo tša papa, keke
 bale ba Hwa baya hae, keketša, yola wa ba šala a *šala
 a diša dikxomo a bite a lōma, diphoōfōtō tše ba reng ke
 dihšipa, keketša, a rēma patla ye thšimena a bea mekxopha
 ya hodimo ka yōna, keketša, ya re he a dutše a diša are ka
 tšatši le lengwōe a khumana ntlō e kxophilwae, metse a
 kxelwōe, dikxonye di rwa e tšawe, keketša, a makala are,
 na ditō tše di dirike ke mang? a ja mahōbē ale a rōbala, bya
 sa kabošexo a- ya ha diša, keketša, motšo yola a baya kapē
 a ya nokeng, a fēela ntlō, a apea mahōbē, a ya kxonyene,
 byale ka maabene, yola a baya a makala, are kabošexo ke
 tlo bōna motšo ya a šamang ditō tše a seyē hodisa, a
 khuta ka moraha ha ntlō, motšo yola a fealoha hodimo
 a ya nokeng, a fēela ntlō, a apea bohōbē a kxopha ntlō
 a ya kxonyene, a baya a rōla a tsena ka ntlong a folofa
 matšō, keketša, a fēela a hōlela matšōkala a thšalla a
 baya, keketša, a tsena ka ntlong mohlanka yola a tsena
 le yēna a moswara, are ntese ntese a moswara, are, hōtšwa
 badula are ošwa ka e? are ke šōa hōnomo, a o wa a mmodiša
 yola a botša bankane ba yē are, ke no le mosadi, keketša,
 bale ba swaba ba lakana bare, re ya matšōe, ba Hwa bare
 re ya mmōna he ba fihla ba khumana yola a na le mosadi
 wa hē, a tšwa a ya hodisa ba šala le mosadi yola, bare a reyē

22718

X34/90

a hana, bare a reyē a hōwa ba kitima ba fihla hae yola
a boya a lapile, keleketa, a swerwe ke Hala a khumana batho
ba le ba hōwile le mosadi wa hē, keleketa, are, ka bošexo
ke ya hōwa ke bašala maraho ke ya tšea mosadi waka
keleketa, byasa a hōwa a ēta a ēpela kōša are,
thee thetheole, thetheole

keile ke ile hodisa, ..
mahwudu a haa bottaō, ..
a tšea mosadi waka,
mosadi ke se ya monyala,
e le patla ke ipetletšē,
e le sefe sa dithšipa,

a hōwēlela a se bōnē motho, keleketa a sepela a fihla
nngā tšā hae, keleketa, a ēpela kōša ya hē are,
thee thetheole, thetheole

keile ke ile hotsoma, ..
mahwudu a haa bottaō, ..
a tšea mosadi waka, ..
mosadi ke se ya motšea, ..
e le patla ke e petšē, ..
e le sefe sa dithšipa, ..

batho ba mōtwa ba re, theēletšane motho o epela kōša
ya botse, keleketa, a fela a epela, kōša ya hē are
thee thetheole, thetheole

keile keile hotsoma, ..
mahwudu a haa bottaō, ..

①

P1-40
*
-120

718

K34/90

123

aa tšea mosadi wa ke, theheole
mosadi ke se ya matšea,
ele sefei sa dithšipa,
ele patla ke e pešše,

a pihla a khumana bahlanka ba le ba hašša mosadi wahe
ba hama dikxomo, keleketha, ba re ho mmôna ba re, o e tla
are, ho tsêna bare ho yêna o ka se mmônê, a tsêna ka ba
hae bomma bahlanka le bare, o ka se ba mmônê, a pihla
a pihla a lšthšô, keleketha, ba se modumelê, a tšea mosadi
wa hê, ka lekota ya ba patla, keleketha, ba re, a šî ke patla
a pihla pele a fetoha a ba tš matšo ba hwa baya
baha ba mohlanka, ba ba mohlanka ba thaba kudu kudu
ba dia manyanya a mabala nta samosela na rikwata

II Tsa ngwanenyana le bamelomo mebedi:

E le e matha, keleketha, ya re e le banenyana ba ile
kxoleng, keleketha, hana le ngwanenyana yo mangwa wa
ho thšêpha ka meruka mekôpô le dipôša le dibanka,
keleketha, ba tiya kxolê ba tiya, keleketha, ba rile he ba
sa tiya sesesedi sa pihla, keleketha, sa tšea ngwanenyana
yola wa ho thšêpha sa moisa matšeng a mangwa,
keleketha, he a pihla a khumana batho ba melomo e
mebedi, keleketha, ngwanenyana a dula a ba le ngwana
keleketha, leina ka hê ya ba Mtitiatšana, keleketha, a hola a
le mengwaba e mehlana a xana ho ya nakeng, keleketha,
šaršî le lengwê are a ile nakeng a bôna le Hakanoke,

24718

34/90

are, letlakanoke la ka nkxeleng, kelekella, ba re re a kxa la
ya hare ha bodiba, kelekella, ba ya hae, a eta a lla a ya
hae, kelekella, a fahla a bo tsa koko a he hore a yo
moxela lona, kelekella, koko a he are ke akxa la ya ha
re ha bodiba, kelekella, ba ya hae hore ho bita mmanititiansana
hore a He a kxele ngwana wa he, kelekella, mmanititiansana a
kxa a kumana baholo ba bahe, le ba tswalale hale, le borano
ngwane a he le bomalome a he a thaba kudu, bare nna re
ka o kxona byang? are a ke tsebe, bare basexo baya motse
hala batho ba robetse, kelekella, ba mmitša a tšea merwa
yahē ba tlowa, kelekella, ngwana wahe a be a na le morona,
o monnyane le ona ba o tšea, kelekella, ware matlisa kxoro
ya lla yare, konkokorankoo o ile le a tlo tlowa, matlatlatsana
lope

are mma nkxele hlakanoke, ...
bare tšeeletšane kxoro e areng? bare isi ke kxoro e allo
ba robala ya bo elela ya lla yare konkokoro nkoo
o ile he a tlo ya, matlatlatsana amlope
are mma nkxele hlakanoke, ...

ba tšowa ba sala mmanititiansana moraho. kelekella, ba rite
he ba hwa ka kxoro ba kitima ba namela mmoto a theo
ha mmanititiansana a ba bona are, ba etla mmanititiansana
a tšea moropana a letsa a epela kosa are

ba melomo mebedi, ba etla ba etla

batta le bana ba bona, ba etla ba etla

ke o hwa pele thinini ke hwa pele thinini

thinini thinini ba etla ba etla.

S. 778

K34/90

M. Martedi

①

P1-40

*
-120

718

K34/90 25

ba fihla ba bina kōša e kxolo ba thunthša le rolē
mmantitiatsana a thšaba ba se mob mōnē ya re e
halē ba xōna ba bōna hore o Howile, keketla, ba
mosala moraho, keketla, mmantitiatsana a ba bōna
a letša maropana a epela kōša ya he are,

bamelomo mebedi, baetla baetla
batla le baña ba bōna, baetla baetla
kohwa pele thinini kohwa pele thinini
thinini thinini baetla baetla

ba fihla ba bina kōša pa hape e kxolo, keketla
ba dia lerole le lehola, keketla, mmantitiatsana a thšaba
ba ba fihla hae, keketla, bo koko a ntitiatsana le
le malome a ntitiatsana le batswala ba ntitiatsana
a tšea diēpē, mōrumō, keketla, ba ba bolaya
ntlo sa sa mosela wa seripa.

12 Tšea seholē

E le e matho, keketla, yare e motgekolo yo mongwē
ana le moloholo wane wa sehōle leotong, keketla,
a sena mmahē le papahē, keketla, ba a hile ntle
ka have ha le fika le le holo, keketla, sehōle
se, se tšea dikxomo tša batho, keketla, aya
motseng o mongwē are hafihla a khumana ba
šimane dišitše dikxomo, keketla, are dikxomo
tšea he nka ditšea a le ka ntšwara? bare, e re ka
o swara are ke a di tšea a bare, ditšea, a ditšea
a fihla hae a bōtša koho ahē ka kōša ya hore,

26718

3/4/90

Hedidi Hentleka, ha ma kōpa duma

E He ka,

e Hana,

Hedidi Hentleka,

e Ha ka,

e Hana,

Koko ahe a mmulela a tse n^hisa dikxama-tse la
ba tswatlelo ee le fika ba balaya "dikxama" ba dia
ma wapa, keketla, byasa a tlawa ya ho ngwe
le hōna a boya le dikxama a fihla hae are

Hedidi Hentleka, ha ma kōpa duma

E He ka,

e Hana,

Hididi Hentleka,

e He ka,

e Hana,

Koko ahe a bula tsa tsema ba diboya ba bēka
me wapa ka basexo a ya ho wa ba raro le hōna
a boya le dikxama a thōma ho ēpela kōša are

Hididi Hentleka, ha ma kōpa duma

e Ha ka,

e Hana,

Hididi Hentleka,

e Hika,

e Hana,

a fihla ba imolaya koko ahe a rebelse, dinamika tsafela ahu

5.1.18 34/90 M. Martedi

①

P 1 - 40

*
-120

718

34/90

31-27

13 Tsa ngwanenyana

Ele e matho, kekekella, yare e ngwanenyana a thōse-
mwe, kekekella, a ya ha ha bō hore o ya ba le
ngwanang kekekella, a ba le ngwanang a hola
bore e ya bohadi ba ma apela mahobe ba ma
fa mewapa ya dikxama ba ma pesa meruka ba ma
fara leetse ba ma bōtša tšeb, bore tšeb o tšē ya
hodima ya fase e na le diloni, bore ho basimane bore
mofesetsene, kekekella, basimane ba ma fetsetša ba re ho
hama, selō sa tšaba sare, makxelethu makxelethu

ngwanenyana a thōma ho thōha a epela kōša
ya hore, makxelethu, makxelethu - sa mma

kxelethu makxelethu, samō kxelethu

papa o rīe a mpoša sammakxelethu, sammakxelethu

tšeb o tšē ya hodima sammakxelethu...

ya fase eno le diloni sammakxelethu...

Selō se ntya tseleng, sammakxelethu

so th ntya le ngwanaka, sammakxelethu

ngwanenyana a phosa mewapa sa ja saja a epele, selō
sa fetša mewapa o la, sa sa molatša se fela sere,

makxelethu makxelethu, se se se tšaba ngwanenyana a thōma kōša
makxelethu, makxelethu sammakxelethu makxelethu ya

sammakxelethu

papa o rīe a mpoša sammakxelethu makxelethunya,

sammakxelethu

tšeb o tšē ya hodima sammakxelethu makxelethunya

28 718

K34/90

a phosa mewapa ya ba ya fela, se fela sere

makxelethu makxelethu, le ngwanenyana le ena a thoma kōša

makxelethu makxelethu sammakxelethu makxelethunya,

makxelethunya, sammakxelethu

papa o rike a potsa sammakxelethu makxelethunya,

sammakxelethu

tsela o tšeê ya hodimo sammakxelethu makxelethunya

sammakxelethu

ya fase ena le dibomi sammakxelethu makxelethunya

sammakxelethu

selō se tlo ntya tseleng, sammakxelethu

setlo ntya le ngwanaka, ...

a sefa bohōbē sa ja sa ja sa fetsā sa masala moraha

se ēta sere, makxelethu, makxelethu, ngwanenyana a thoma

makxelethu, makxelethu, sammakxelethu makxelethunya,

sammakxelethu

papa o rike a mpoša sammakxelethu makxelethunya,

sammakxelethu

tsela o tšeê ya hodimo sammakxelethu, makxelethunya,

ya fase ena le dibomi sammakxelethu makxelethunya,

sammakxelethu

selō se tlo ntya tseleng, sammakxelethu

se tlo ntya le ngwanaka, ...

a se fa meruka fela le dikoba tša ho apara sa ja sa ja

se fela se masala moraha sere, makxelethu, makxelethu

ngwanenyana le yena a fela a opela kōša ya hatwe a,

①

P 1 - 40

*
- 120

718

004: K34/90

1129

makxelethu, makxelethu, sammakxelethu makxelethunya, sammakxelethu
papa o rite a mpotša sammakxelethu makxelethunya,
tsela o tšee a hodimo sammakxelethu makxelethunya,
ya fase ena le dilomi sammakxelethu makxelethunya,
selo se tla ntya tseleng, sammakxelethu
se tla ntya le ngwanaka,
o be a setše a le krauswi le hae, sa mosala moraho
se fela sere, makxelethu, makxelethu, ena a thōma
makxelethu, makxelethu, sammakxelethu makxelethunya,
sammakxelethu
papa o rite a mpotša sammakxelethu makxelethunya,
sammakxelethu
tsela o tšee ya hodimo sammakxelethu makxelethunya,
sammakxelethu
ya fase ena le dilomi sammakxelethu makxelethunya,
sammakxelethu
selo se tla ntya tseleng, sammakxelethu
se tla ntya le ngwanaka,
sare he sere ke a mmolaya a sefa ngwana sa mamola
ya, ena a tsena ka hae a sena ngwana, a sena le
di aparō byale a thōma ho lēla ngwana wa he a se tlu
šet selō kahore ngwana o be a huile
ntlo sa mosala wa mpana.

14 Tša ngwetši le thšwene

E ile e matba, keketla, yare le mohlanka a tšere masadi
keketla, a mmeka, keketla, ba tlova ba le ba bedi

30:18

K34/90

wa bararo e le mohlanka, keleketa, ba rile he ba le tseleng
mohlanka a panolla are diya bonwa, keleketa, banenyana
bale ba sala mola kariking bale ba bedi fela, keleketa,
bare ba sa dutse thšweni ya fihla ya re ho ngwetši
e yo nkxatlélētša pitsana yaka ka koma ngwetši ya howa
ya fihla ya kxatlētša, keleketa, yare e ya tšwa le faru la
thibana a se tšwē, keleketa, thšweni e la ya sala e le
yāna ngwetši ya kwatama ya apara kobō, keleketa,
mohlanka a baya a pana tša sepela ba fihla hae
keleketa, e rile he ba fihle ngwetši ya thewa lema ba-
re ke mmamoyahaba, keleketa, ba tšowa ngwetši ya
šila, keleketa, yare hola e šila yare, hahēšo re šila se
kxōthō re šila, re ija bopi, pōwē, pōwē, pōwē, pōwē
batha bare, a a, nna! ngwetši e diane? pitsa ya selicē
byasa a dia ba ja le kxwere, ba howa baya māšemonu
ware mosehare ngwetši e la e beng le ka lefaring ya
e rwele ngata ya dikxonye, keleketa, ya rola ya šila bo-
pi ya tlatsa serotwana, keleketa, e be e opela kōša
ya hoye ba bōkile thšweni midzeng, pidi a pe

bare ke mmamoyahabō,

mmamoya a thšweni,

a howa a ya lefaring he a fihle are ke khurumula pitsa
na, e la a khumana e le dilabe ka hare ha pitsana e la
a rōbala hōna kabosexa hola e le mosehare a howa a ya
hae a rwele ngwata ya dikxonye, keleketa, a fihla a šila
batho ba makala bare nna bopi bo setšwi ke mang?

5.718

K34/90

M. Martedi

①

P1-40

*
-120

718

K34/90

8131

monna wa ngwetši a sala kabaseba, keketla, yola a sat
 tsêna a la ha dikxonye a nihša mabêle a šila monna
 wahe a mo thibêlêla are o ka se Howe yola are nna
 ke a Howa a senna mosadi wa ba mosadi wa ho sule
 a fetšā ho sila are tsathšaba ke Howa, yola are ha
 o Howe ba mofihla ka sešexone, keketla, thšweni e
 e ha ya opea bare o thšolê telō ye ngwê a bee ko
 ntlong yare a o wa nka se thšolê ke sa ke ke te
 thšola a hang monna a tšea byola bya he a fa mesa
 di, e e rile e sale bosexo ba epa molete a sa ba bone
 a hama dikxomo ba tutêšā le bese ka hare ha molete
 la bea ba bitša bana bo motse bare fofang molete a
 ba fofa kamoka bare, mohadibō ha ba fofe a hang
 bare fofa are a ša fofa masela wa bōna le bese lela
 a wela ka hare, a hel hwela ka hōna, keketla, byale
 yola a tšwa ka sešexong a dula dula a nama a ba
 le ngwana a hala ba le mola ba epetšeng thšweni
 hōna lerōtsê la mela hōna a bina kōša la ye,

phuru rle ke nene, ke yo bōna motswetši mo
 ka ntlone

phuru tlekenene, ko bōna motswetši moka ntlone
 bare tšatši le tengwê bare ho moyahō e yo kxola
 lerōtsê ka tšemong^h ya, are ke kxola lerotse la re wa
 nkxola le nna ke tlo o kxola a homela hae are, nna
 lerōtsê lere wa nkxola le nna ke tlo o kxola, ba o ya
 hafa wēna bommanwē ba Howa na yē ba fihla ba le kwak

32718

34/90

baya ka hae ba le apea, kelekella, la bukwa ba ja
ba rōbala ba marōtsē a dia byala ha fihlēla a fe la
kelekella, moyahaba he a e kxa dinyōba le tsōna dire
wa re wa re kxa le rena re ho o kxa, are ke kxola
lehapu la re ware wa nkxola le nna ke ho o kxola
are ke kxa dinyebu tsare, wa nkxa te nna ke ho o kxa
are ke fata ditloo tsare, wa npho le nna ke ho o fata
bommahe ba ba le ngwana ya mongwe ya ba lehla
bula hape, baya thšemong ba kxola marōtsē hānamola
ba apea ba tšea motšea ba ya nokeng, kelekella,
thšwene ya sala e ho ka hae ya nthša marōtsē
a le ya apea ngwana wa mmamoyahabā, kelekella,
mmamoyahabā are he a boya a khumana marōtsē a le
a kxomane a bopile lerōtsē a l makala are, a a, nna
marōtsē a tswa kae? a ya ka sehla keng are, ke l
tšea ngwana a khumana ngwana a e seehā are
ke khumala pitsā a khumana ngwana ka pitseng
marōtsē a le a be a bina kōša ya hore

Hentlekenene, hā jela ngwana pitseng

Hentlekenene,

phurutlekenene,

phurutlekenene,

batha ba ba loi,

batho baba loi,

batho ba motse ba mala bare, re khudubeng ba khuduba
ba se sa lema tšemo e la ya lebitla la thšwene

①

P1-40

*
-120

718

34/90

81 33

15 Tša ngaka le basadi ba yona

E ile e matba, keketla, ya e mamea wa ngaka a tšere basadi
 ba ba bed nē, keketla, are he a ya ho tšela a y re ho basadi
 ke letšōse le tšeke la ba le bana ba ho swana le ba batha,
 keketla, le be le mahakobu, mahatla, mahabu pēla yo a di axo mat
 'matba a ho bolawa, keketla, basadi bale ba di a mahatla, mahabu
 le mahakobu kamaba yo monnye, a ba le matba mmakosi
 mmakosi a ba le matba keketla, mamea yo ta a baya a
 khumana mahakobu, mahatla, mahabu, le ngwana, keketla, are
 se keng se? ngwana yala a pheba le holotšha papahē
 hola mahatla, mahabu, mahakobu a letšōse papa a ana, keketla, a
 tšea inga ngwana yala a mmalaya a mahlala ka nokeng, keketla
 wa hla phōpālō tšea pedi tšea matšea a tšewa a pheba byate
 ka pele, keketla, e be e re kubu le kuena phōpālō tšea,
 yare ka bošexo mame ngwana yala wa ho bolawa are he a
 ya nokeng a tšea le hata le batōbō le sesēba sa ditla ayo
 natšō nokeng are, he a pilla a pēla kōšo ya hore

kubu le kuena le mahlala se mmane, elele elele
 ngaka e rile he e nawa se mmane, elele elele
 ho tšela ho pēya mahatla mmane,
 le mahakobu a mesela re mmane,
 mmakosi a pēpa matba se mmane,
 ngwana a baya a bolawa se mmane,
 a ya a lathaa ka nokeng re mmane,

tša kwa le ngwana yala a e batōe ruri pele wa kwa kubu yo
 latšōwa ke kuena moraho wa kwa mahlala, keketla, ba dila

34718

K34/90

hodimo ha lehohe ba ja mabokaba ena a hloa hloa e tee pela a ja
ya nama e mphela, keleketa, masadi yola a hlwa naba ka nakeng
ya re mothapama a hxa melle a hloa a ya hae, keleketa, he a
fihla a khumana mahotla le mahobu le mahokobu a fatile melom
ka sebesong a thsetse ntle are, ha i' nna ke rwele kwaro
mmaaka ya mahotla le mahobu le mahokobu, keleketa, monna are,
o reng? o hlo o tiwa ke mang ya a tleho o ybelêhê maha
keleketa, masadi wa batho a pamola, byasa ka bosexo a hloa
byale ka maabane a fihla are, tuu a thoma kōšo e la
kubu le kwena le mabla re mmone, ekelele
ngaka e rle he a hloa re mmone,
ho salê ha pepya mahotla re mmone,
le mahokobu a mesela re mmone,
mmakōši a pepa matha re mmone,
ngwana a boya a balawa re mmone,
a ya lahwa ka nakeng re mmone,
monna yo mongwê o be a metheeditse e bile a molaletse
a mmōna, keleketa, ba hlwa ka nakeng ba sea bone monna
yo, keleketa, mang monna yola a hloa ka pela a batsa papa a
ngwana yola are, ahang masadi wa haha he a na hloa ka
pela a boya bosexo o hlwa le ngwana yola wa ho balawa
o tsawile, ngaka yare, eya, monna yola are, o e timile bose
ka ho bolaya matha wa hloa mahotla, mahobu, le mahokobu
masadi yola are ho boya are, hai nna ke rwele kwaro ya mahotla
le mahobu le mahokobu, keleketa, monna yola a dibetha are,
ho ditlowe kamo, a botsisa masadi are na a tla kae?

①

P 1 - 40

*
- 120

718

34/90

35

mosadi... ba fomola byasa
monna yala... a yo bitša mawera
wahē baya nakeng... a sola, a pētša
a tšwa a tšea bahabē le sešēba sa ditšoa a fihla ka noko
a robe a ntšā bahabē a ēma moreting wa maaka a thōma

kubu le kwena le mahlaba remmonē, ebele, ebele

ngaka le tšea he e tšwa re monē,

ho salwē ha pēpē mahallo remmonē,

le mahakubu a mesela re monē,

makxosi a pēpē mahlaba remmonē,

ngwana a baya a belawā re monē,

a ya a tšhwa ka nakeng remmonē,

ba tšwa ba kwakama lehang ba ja mahlaba a tšaba tšoa e
tee fela a s. lesā bopapa hē ba ya ba re, re a masāra a
hana kubu le kwena tšare, a moisa koe? a mahlatlile ba
tsēna ka metseng bare a swanetše ho mōpatela ka dikxama
monna yala a bōna ngwana botse bya wahē are, ka bošera
a tšā dikxomo tše di ntšō ntšō kxoma ya pele he e
tsēna ka nakeng ya maraho ke hāna e kwā ka molomo wa
lesaka ba fihla ba re e kwang ba kwā, kubu le kwena
tšare ngwana ya hāna se a jang a e ja tšoa e tee
feela a ha berekē selō, ba tšwa ba fihla ka haye ba
dia monyanya a mahalo halo ba bitša le dina ka, yare hob
mahlaba a letša morapa are, nna a se kwaitšadi

Kwaitsadi ke mahotlo

le mahakubu a mela

3618

K34/90

mohlanka ya mangwê a balela le papa ho mahlwaa hore
a motšee, papaho mahlwaa are na a ho mahlwaa na a ?

ha some selo ha a je bohobê a e ja tloa e te peela
ba bo mohlanka bare rena re ho mahlwaa se a sejahô

le ho mofo sôna, a a wa mohlanka le mahlwaa ba kwana
ba bekana a fihla kahaye a se be le se a diang sa

dula ba bohadi bare, re kanama ra someba ngwetsi e dišina
ba ntsa mabêlê ba tšea le huwadi le motšee bare tšea

a setle are nka sexonê bare setla, a setla a epêla
ka kôsa ya hore, ha hese bare setle, re mahlwaa remela sehola

ha hese hare setle,

ha hese hare setle,

ha hese hare setle,

a tsêna fase a boya ka ditšea dinoka, ba monthša bare o
dia ka kxolê a setla a boya ka mahetla, ba monthša

bare, o dia ka kxolê a setla a tšea mmele kamoka a
subêlêla a sesa bânala le ka hloô a ya ha ba mmahê

le bopapahê ba kubu le bokwena, kemoka batho bale
ba loba dikwamo tšea ho tšea masadi yola mahlwaa

ntla sa masela wa mpana

16 Tšea batho le dinonyana

E ile e mahlwaa, kekeketa, yare e dinonyana di hahile ntlô ya
tšona di beile dilô tšea botse di beile ka ntlang, batho

ba bangwê ba re, reyo t ditšea, kekeketa, dinonyana tšare
di saile hatsama batho ba fihla ba ditšea ba tloa,

kekeketa, bare ba sa re, tloa, tšafihla tšea ba loma, kekeketa,

S. 718 K34/90 M. Mantedi

①

P1-40
*
120

34/90

71837

ba la tla dile tše la, keketla, dinonyana tša tšea di tša
tšela tša isa ka ntlang ya tšona, keketla, bya
sa bangwe ba tla ba di tšea, dinonyana tša boya tša ba
loma ba di bea, keketla, dinonyana tša tšea tša isi haye
keketla, byale ke ba matse wa boraro, ba di tšea, kekeke
Dila tše di be di na le ser mphyerere, keketla, ba nile
he bare, re tlawile nakana ya thibobha b yare,
ho te hote, ke ya lediratswe keya lediratswe
fomola sellela basabi, keya lediratswe keya lediratswe
thšweu di saile hatsama,
ditšweu nang tša hadimo,
di nonyana tša tla tša ba loma^{ba} dile tla, keketla, dinonyana
tša tšea dithata tšela tša isa ntlang ya tšona, keketla
byale wa tla ba bohale byale ka tšona, keketla, ba ape
re diring tša matswa mo hadimo ha diatla tša bōna
keketla, ba pihla, ba di tšea, keketla, ba tlawa se bakanya
na, keketla, nakana ya thōma ho bitša dinonyana, yare
te hote; keya le diratswe keya le diratswe
fomola sellela basabi, keya lediratswe keya lediratswe
thšweu di sa hatsama,
ditšweu nang tša hadimo,
dinonyana tša pihla, keketla, ha ba loma, batha ba le tsare
he dire ke a baloma di ba isa diatla hadimo ba di itiya
meloma ya tšona ho pihlala dinonyana di bolawa ke kxaba
di hwa, batha bale ba tšea dithata tša dinonyana ba isa haye
ntšjo sa mosele wa mpana.

38718

34/90

Tša ngwanenyano

E ile e matho, keleketa, e ngwanenyano a tšerwe, keleketa,
a ya xaxa bō, keleketa, ba jaba ba mahlabela dikxomo
a ba bēka mexwapa, keleketa, a tšea mexwapa ela
a tlowa nayō a ya baxadi, keleketa, a ke se a dutše
a sepela a khumana phiri, keleketa, are ho phiri,
mpinele kōša, phiri ya are o ho mphang are ke ho

o fa moxwapa kama sakieng ye ke phibela
phiri yare, ke rile ke ephela, aawa santlēxē
ware phiri bina kōša, ..
ke ho bina wa mphang, ..
ka o fa mangwe moxwapa, ..
thipu tšexē thipu, thipu, ..
thipu tšexē thipu, ..

a e fa moxwapa ya ja ya fetšā ya mokitinela yare
mphē, keleketa, are, ee, ee, na a kare ke a file yare
ke ya bina wa mphā o mangwe ke o sa mphe
ke ya ho balaya motha, a e fa moxwapa ya bina

ke rile ke ephela, aawa santlēxē
ware phiri bina kōša, ..
ke ho bina wa mphang, ..
ke ho o fa mangwe moxwapa, ..
I
thipu, ..
thipu tšexē thipu, ..
thipu tšexē thipu, ..

a e fa moxwapa xo phibela moxwapa yela e fela

①

P1-40

*
-120

34/20

718 | 39

Kamaka xa yōna, keleketa, a thōma xa e fa boxabē, keleketa
boxabē le byōna bya fela, a efa thari ya nguana
ya fetsa yare mphē, are, a sena se nka o pang di fedile
ya thōma xa bina kōša ya yōna e rexo,

ke rite ke e pherela, aama saothekxe
ware phiri bina kōša,

ke thōma wa yabang,

ka o fa moangē moabapa,
thiipu,

thiipu thēkxe thiipu,

thiipu thēkxe thiipu,

a e fa kōba ya xaxwē ya se phankya ye a be xa
a e rata, keleketa, a kitiāna a swere nguana ka thō
tukwane a tsēna ka xae, nlla sa nkwatana.

18 Tsa mōma le kōma

E ile mōtha, keleketa, yare e mōma le mōadi le bama
ba bōna, keleketa, ba bolawa ke Halakudu e le nguaxa wa
hala, keleketa, fela e be e šetše e le naka ya lehla bula
keleketa, batho ba be ba seša ba jela xuri lehla bula
keleketa, ba be ba ija di kiti, keleketa, byak mōma ya are,
ka tsatši le lengwē ha la batho ba ya māšeng
yēna are, ke a lwala a se alwale, keleketa, are ho šala,
mose xare a ya naxeng a khumana kōma e fula
moriting wa sehare, keleketa, are xa yōna, ke a nthuse
ke bolawa ke hala, keleketa, kōma yare, nna kena le
mapsi a nka xo thusa ka āna, nkxamē, a e l xama

4018

34/90

a. Hlowa a ya xae, kelekella, batho byale ba boya
mašemong ba mmošiša xore, na le hlwele byang, are,
a a wa ke sa lwala kudu, kelekella, byasa ka bošexa
batho ba hlowa baya mašemong, kelekella, monna yala a
hlowa a ya xona mola a khumanang kxomo ye la
a opela kōša ya xo bitša kxomo xore e le a kxamē
are, Owe owee thšakxa pudi, thšaxanthša rebō
nna nna re bōnang, thšaxanthša rebōnē
mosese wa pekalaka, " " " " "
owe owee thšakxa pudi, " " " " "

ya hla a Axama a nwa a khara a ya xae, kelekella
ka bošexo a dira byale ka mašatši, kelekella, xwawe
tšatši le lengwē ngwana waxē a šala are, ke nyaka xo
bōna xore nna papa o hla hlowa kae? a mmōna are nka
se mmoššē, kelekella, a bātša bommaxwē, kelekella, mošima,
are e sale ka bošexo a tsōxa a opela kōša ya papaxwē
Owe owee thšakxa pudi, thšaxanthša re bōnē
nna nna re bōnane, " " " " "
mosese wa pekalaka, " " " " "
owe owee thšakvan pādi

ya a e xama a hlatša di pitša bommaxwē ba twala
ba iša thšemong mošimane a bolaya kxomo ya papaxē
kabōšexo papaxwē a hla a khumana kxomo e sexōna
a opela kōša ya se hē, a opela a lela ya setle a bōna
dilabe di fopa fopa xo yōna a e bōna a hlowa a ya xae
a swetwe ke hlatša, batho ba mmošiša xore o hlwele byang are ke
sa lwala.